

fige, at Enigheden om Hovedpunkterne mere var tilfyneladende, end det maatte fremtræde efter den noget forsigtige Maade, hvorpaa Udvalgets Betænkning var affattet. Jeg skal i saa Henseende henvisse til Hovedpunktet om Undervisningstvangen og Skoletvangen, saaledes som den nu eksisterer; jeg tror, at der ikke var en saa bestemt Enighed om dette Punkt tilføede, som det maatte kunde synes. Naar denne Sag kom til en virkelig Behandling her i Thinget uden Hensyn til de politiske Forhold, altsaa f. Ex. med et Ministerium af den Side i Folkethinget, som har Flertallet, vilde det vistnok vise sig, at der om dette Punkt og flere andre Punkter af Skolesagen er meget forskellige Meninger. Det ærede Medlem omtalte dernæst med stor Ubillie, at Ministeren havde sat dette Forhold i Forbindelse med Kaldelsesmaaden. Jeg skal give det ærede Medlem Ret i, at det ikke vil være rigtigt at søge at berøve Kommunerne den Ret, de have, eller rettere at søge at indskrænke den Ret til at kalde Skolelærere, som nu er givet Sogneraadene. Jeg er for mit Vedkommende tilbøjelig til at udvide Friheden paa dette Omraade. Jeg har i sin Tid stemt for, at man meget hellere skulde overlade til Skolebistriktets Beboere at vælge Lærerne; thi jeg tror, at den nuværende Kaldelsesmaade foruden andre Misligheder ogsaa har den, at det, man vil opnaa ved at overlade denne Ret til Sogneraadene, ingenlunde opnaas. Man har Exempler paa, at Sogneraad have valgt Skolelærere mod det vedkommende Skolebistrikts Ønske; men det, som skulde gøres derved, at man overlod dette til Kommunerne, er netop, at Forældrene, altsaa de, som have den virkelige Interesse i Børnenes Undervisning, fik Indflydelse paa Valget. Dette have de ikke ganske nu. Men hvad er Grunden til, at dette Spørgsmaal er sat i Forbindelse med denne Lov? Er det den Grund, at Ministeren vil søge at strue Forholdet tilbage? Jeg ser ikke, at der er det allerfjerneste Spor deraf. Ministeren siger, at han ikke for Dieblirket vil fremkomme med Forslag til en Forandring paa dette Omraade; men nu maa jeg dog sige, at en Forandring behøver dog ikke at gaa i en tilbagegaaende Retning. Der er altsaa ikke sagt Noget om, i hvilken Retning Ministeren vil gaa. Men dette skal jeg lade ligge. Hvorfor dette Spørgsmaal er sat i Forbindelse med denne Lov, er, fordi den nuværende Kaldelsesmaade, hvad man ellers vil sige om den, har en uheldig Indflydelse paa Lærernes Løn; derfor er det fremhævet, at den nuværende Kaldelsesmaade har forringet Lærernes Stilling. Det er Noget, som ikke behøver at bevises — jeg tror, at Alle strax ville erkende det —, at den overhovedet gjør det meget tvivlsomt og usikkert at naae til en Forbedring, under alle Omstændigheder for de Lærere, som ere komne en Smule henad Veien. Der er nemlig den overmaade store Vanskelighed derved, at mange Kommuner

have Betænkelse ved at tage ældre Lærere, hvis Kræfter snart ville blive opslidte, og de saaledes snart ville komme paa Pensionslisten, hvorfor Kommunerne i det Mindste fortrinsvis søkker yngre Lærere. At dette har en ufordelagtig Indflydelse paa Lærernes Stilling, er indlysende, og det forekommer mig derfor ganske naturligt, at den ærede Minister har fremhævet denne Side, uden i Øvrigt at berøre hele det store Spørgsmaal, for blot at gjøre det mere tydeligt, at det er nødvendigt at gjøre Noget for Lærerne. Den ærede Taler endte med, at Ingen mere end han erkjendte, — og dette tror jeg, er sandt —, at Lærerne trænge til en Forandring og Forbedring i deres Kaar. Jeg ser nu ikke, at denne Forbedring, hvad enten man vil gaa den ene eller den anden Vej, i mindste Maade vil have — og deri er jeg fuldstændig enig med det ærede Medlem for Histed Amt (Bagger) — nogen hæmmende Indflydelse paa Skolereformen. Thi hvorfor er der fra mange Sider, ikke fra den ene eller fra den anden Side, men jeg tør sige fra alle Sider, et Ønske om en saadan Reform af Skolevæsenet, uden derfor at Undervisningen kan blive bedre, og det hele Skolevæsen kan faae et Opving. Men, naar dette er Tilfældet, tror ogsaa det ærede Medlem (Th. Nielsen), at den Omstændighed, at der for et Tidrum under den bestaaende Lovgivning bliver givet et noget høiere eller noget mindre Albestillæg, vil have Indflydelse paa, om man skal komme til Skolepengesystemet eller ikke, naar man kommer til en virkelig Forhandling af Skolereformen? Og dette var jo dog det eneste Punkt, som det ærede Medlem anførte som Noget, der kunde have en hindrende Indflydelse paa Reformens Fremme. Dette er mig fuldstændig usatteligt; jeg tror, at vi lige let og lige vanskeligt komme til en Reform af Skolevæsenet, hvad enten vi vedtage denne Lov eller ikke. Hovedsagen er dog, at Lærerne trænge til dette Tilleg, og hvis det ærede Medlem har Ret — jeg skal ikke indlade mig paa denne Betragtning, thi jeg er ikke nok inde i Forholdene paa Landet til at vide, om Løven her løser dette Spørgsmaal paa den, helbigste Maade eller ikke —, saa er dette kun en Grund til at behandle Sagen; det er Noget, hvorom der kunde forhandles og tales. Kan da det ærede Medlem paavise en bedre Vej til at naae Maalet, en Vej, der ikke strider mod den bestaaende Lovgivning . . . (Th. Nielsen: Det har jeg paavist!). Det tror jeg ikke. (Th. Nielsen: Jo). Jeg fornaar i det Mindste ikke at indse det. Det ærede Medlem anviste den Maade, hvorpaa han mente, at det kunde ske, men om ogsaa det ærede Medlem har en $\frac{2}{3}$ Majoritets Indflydelse og Magt her i Thinget, er han dog ikke den Æneste. Naar han altsaa foreslaar Noget og møder op her med en Reform af Skolevæsenet, som gjør andre Principer gjæl-